

In memoriam

Einar Wahlgren

Med vemod måste vi konstatera att 1963 blivit ett förlustrikt år för svensk entomologi. Dess nestor Einar Wahlgren hör till den rad av välkända gestalter, som detta år gått bort.

Einar Wahlgren avled i Malmö den 13 maj 1963. Han var född i Kalmar den 5 mars 1874 och nådde alltså den höga åldern av 89 år. Några månader innan hade han råkat ut för ett svårartat benbrott från vars följder han icke hämtade sig.

Det måste vara Ölands inspirerande närhet som utgör den egentliga orsaken till att Kalmar och dess läroverk sedan länge hör till huvudleverantörerna av framstående svenska biologer och däribland inte minst entomologer. Efter studentexamen i Kalmar 1892 genomförde Einar Wahlgren sina akademiska studier i Uppsala, där han blev fil. kand. 1895, fil. lic. 1902 och disputerade 1909. Han blev adjunkt i Karlstad 1905, lektor i Härnösand 1907 och slutligen lektor i biologi vid h. allm. läroverket i Malmö 1911, där han för övrigt efterträdde min far.

I sin betydande vetenskapliga produktion har han varit sällsynt mångsidig. I en lång rad av huvudsakligen systematiska arbeten har han kritiskt behandlat så skilda insektgrupper som Collembola (däribland gradualavhandlingen), Siphonaptera, Diptera Nematocera, Lepidoptera (ett flertal grupper), och Psyllider och Aphider bland Hemiptera. Under sina senare år koncentrerade han sig på studiet av gallbildande insekter varom många bidrag i Entomologisk Tidskrift fram till 1962 är ett talande vittnesbörd.

Med största tacksamhet tänker vi tillbaka på hans synnerligen omfattande medarbetarskap i »Svensk Insektfauna» och hans samarbete med Frithiof Nordström i »Svenska Fjärilar» och Albert Tullgren i »Svenska Insekter», det senare ännu efter 40 år ett oumbärligt uppslagsverk till vilket andra länder knappast har någon motsvarighet.

Entomol. Ts. Årg. 84. H. 3—4, 1963

Det råder emellertid ingen tvekan om att Einar Wahlgrens viktigaste prestationer ligger inom biogeografins område. Hit hör bland andra hans uppsatser om Macrolepidopteras utbredning i Värmland (Ark f. zool. och Ent. Tidskr. 1908) och på Öland (Ark. f. zool. 1915, 1917), Sveriges insektgeografiska indelning (Ent. Tidskr. 1913), »Västarktiska element i Skandinaviens fjärilfauna» (ib. 1919) och »De europeiska polaröarnas insektfauna, dess sammansättning och härkomst» (ib. 1920). Dessa arbeten var för sin tid mycket märkliga. Klarare än någon annan såg Wahlgren problematiken bakom de nordiska insekternas utbredningsmönster, och med sin logiska skärpa genomförde han diskussionerna på ett sätt som verkat inspirerande på yngre generationer. Tillsammans med Sven Ekman framstår Einar Wahlgren som grundare av modern skandinavisk djurgeografi.

Från studieåren i Lund och en kort termin som hans kollega vid läroverket i Malmö minns jag Einar Wahlgren som en imposant personlighet, som med sin örnblick och sitt något barska sätt ingav respekt inte bara bland skolelever. Men han hade glimten i ögat och han var fast i sin vänskap.

Lars Brundin